

GJØVIK KOMMUNE

RÅDMANNEN
Rådmannen

Det kongelige kommunal- og regionaldep
Postboks 8112 Dep

0030 OSLO

Vår ref. :
DTRL/08/2904-6/012

Saksnr. :
08/2904

Deres ref. :
08/1060

Gjøvik,
29.08.2008

**FORSLAG TIL ENDRING I VALGLOVEN OG KOMMUNELOVEN -
HØRINGSUTTALELSE FRA GJØVIK KOMMUNE**

Formannskapet i Gjøvik kommune behandlet saken i sitt møte 27. august sak 78/08.

Uttalelsen oversendes.

Med hilsen

Grete Hagen Sevaldsen
møtesekretær

SAMLET SAKSFRAMSTILLING

Saksbehandler: Trond Lesjø

Arkiv: 012

Saksnr.: Utvalg
78/08 Formannskapet

Møtedato
27.08.2008

HØRING - FORSLAG TIL ENDRING I VALGLOVEN OG KOMMUNELOVEN

Vedtak i Formannskapet den 27.08.2008 sak 78/08

Formannskapet tar rådmannens merknader til forslag til endringer av valgloven til etterretning med følgende endring:

- 1. Formannskapet slutter seg til ny lovtekst i §§ 9-2 og 9-3**
- 2. Formannskapet slutter seg til forslaget om forhåndstemming fra 1. juli.**

Fra behandlingen i Formannskapet:

Svein Håvar Korshavn(H) foreslo: Formannskapet slutter seg til ny lovtekst i §§9-2 og 9-3.

Forslaget vedtatt med 6 stemmer, 5 stemte imot

Diann Wallin(AP) foreslo: Formannskapet slutter seg til forslaget om forhåndstemming fra 1. juli.

Forslaget vedtatt med 10 stemmer, 1 stemte imot.

Fakta:

Utrykt vedlegg: Høringsnotat om endringer i vallova og kommunelova

Kommunal- og regionaldepartementet har sendt forslag til endringer i valgloven og kommuneloven med høringsfrist 01.09.08.

Endringsforslag i valglovens §§ 8-1 (3), 9-9 og 10-1 bokstav g som omhandler forslag om å utvide åpningstiden på valgdagen fra kl. 20.00 til kl. 21.00 og konsekvenser av slik utvidelse. En eventuell lovendring vil ikke være til hinder for at kommunen kan vedta annen åpningstid i valglokalene, men at man må stenge senest kl. 21.00 mot kl. 20.00 i dag. Bakgrunnen for forslaget er å unngå køer i valglokalet. Evalueringen fra valget i 2007 viser at det kødannelse i valglokalene var et lite problem de fleste steder, men departementet fremmer likevel forslaget for å legge til rette for at det kan bli mer spredning av velgere som kommer til valglokalene. Departementet ser også at dette kan være positivt for de store byene med endagsvalg der kødannelser har forekommet.

I §§ 9-2 samt 9-3 annet ledd forslås det at kommunestyrets mindretall kan vedta todagers valg samt å endre valgstyrets beslutning om åpningstid i valglokalene. Departementet sier at man skal verne om flertallskravet i lovgivningen, men at man ved enkelte anledninger bør fravike dette prinsippet for å verne om det demokratiske prinsipp der også mindretallet skal høres.

Departementet foreslår at det legges til nytt fjerde legg i valglovens § 8-1 der det legges opp til mulighet til å forhåndsstemme fra 1. juli dersom du ikke kan stemme i forhåndsstemmeperioden eller under valgtinget. Bakgrunnen for forslaget er ønsket om et sterkt lokaldemokrati der det legges opp til at systemet ikke skal være til hinder for at velgere får avgitt sin stemme. Departementet sier at lovforslaget særlig vil være aktuelt for fiskere og personer som jobber i utenriksfarten og som er lengre perioder hjemmefra.

Det er forslått ny § 15-10 som gjelder valgobservasjon og der kommuner forplikter seg til å legge til rette for valgobservasjon og ta imot valgobservatører. Departementet vurderer i høringsnotatet ulike sider ved valggjennomføringa. Kapittel 2.4 omhandler tilrettelegging for funksjonshemmede. Departementet sier at kommunene må blir bedre å tilrettelegge for de funksjonshemmede slik at disse velgerne i størst mulig grad kan utføre valghandlingen uten hjelp fra andre. Spesielt gjelder dette den fysiske tilretteleggingen av valglokalene der loven sier at alle valglokaler skal være tilrettelagt for funksjonshemmede.

Kapittel 4.5 omhandler oppnevning av stemmestyremedlemmer og valgfunksjonærer. Valgloven gir ikke føring for hvem som kan oppnevnes slik at det er kommuneloven § 14 bestemmelser om valgbarhet til kommunale nemder som må gjelde. Departementet påpeker at stemmestyre og valgfunksjonærer har et viktig verv som stiller store krav til den enkelte. Gjennomføring av valg er en viktig demokratisk prosess og man må legge vekt på å unngå at det blir reist tvil om at gjennomføringen foregår i samsvar med lov og forskrift. Departementet sier at kommunene bør være forsiktig med å bruke aktive politikere og listekandidater i stemmestyre og som valgfunksjonærer fordi det *kan* føre til negative reaksjoner fra velgerne ved at de oppnevnte representantene ikke oppfattes som upartiske og at valget således ikke foregår på rett måte. Foreløpig er det ikke forelått endring av loven på dette punktet.

Egenvurdering:

Åpningstid

Gjøvik kommune hadde ved kommunestyre- og fylkestingsvalget i 2007 14 valgkretser. Det ble gjennomført 2 dagers valg i alle valgkretser med åpningstid søndag kl. 13-20 og mandag kl. 09-20. Evalueringen fra dette valget tilsier at vi har god tilgjengelighet og det ble ikke rapportert om kødannelser som tilsier at det er behov for å utvide åpningstiden til kl. 21.

Tidlig forhåndsstemmegivning

Gjøvik kommune har hatt god tilgjengelighet til forhåndsstemming og holdt åpent hver ukedag i forhåndsstemmeperioden fra og med 10. august. De to siste lørdagene i forhåndsstemmeperioden holder vi åpent kl. 10 -14. I tillegg har vi utstrakt mottakt av forhåndsstemmer i helseinstitusjoner, fengsel og skoler samt ambulerende stemmemottak for de som har behov for det. Vi har ikke mottatt noen signaler på at tilgjengeligheten for forhåndsstemming er for dårlig og ser ikke behov for å åpne opp for forhåndsstemming fra 1. juli. Dette vil i realiteten bli en utvidelse av forhåndsstemmeperioden siden lovforslaget legger opp til at det skal være mulig for de som ikke har anledning til å stemme i forhåndsstemmeperioden eller på valgtinget, men at det ikke blir lagt noen føringer for å dokumentere behovet for å stemme før forhåndsstemmeperioden tar til. Det er et alternativ å forlenge forhåndsstemmeperioden slik at mottaket åpner 1. august.

§ 8-1 nytt fjerde ledd

Gjøvik kommune foreslår at dagens lovtekst beholdes og at det ikke legges til noe fjerde ledd som omhandler mulighet for forhåndsstemming fra 1. juli alternativt at forhåndsstemmingen kan starte 1. august.

Innføring av mindretallsbeslutning

Forslaget til endring av valgloven der det foreslås at mindretallet i kommunestyret bestemmer, bør vi gå prinsipielt imot. Minstekravet til gjennomføring av valget bør fastsettes i valgloven og kommunestyrets flertall avgjør innen denne rammen den lokale gjennomføringen.

§ 9-2 andre ledd

Gjøvik kommune foreslår at dagens lovtekst beholdes og at det er flertallet i kommunestyret som vedtar en- eller to-dagers valg.

§ 9-3 andre ledd

Gjøvik kommune foreslår at dagens lovtekst beholdes og det er flertallet i kommunestyret som fastsetter evn. åpningstid utover det valgstyret har fastsatt.

Sertifisering av elektroniske valgsystemer

Gjøvik kommune var ikke rammet av opptellings-/rapporteringsvanskene i 2007 da vi ikke hadde systemleverandøren som opplevde vanskene. Pr. i dag er det ingen sentral godkjenningsordning for valgsystemer slik at det er valgstyret i den enkelte kommune som må påse at man velger valgsystem med tilstrekkelige funksjoner. Kommunene har ikke nødvendig kompetanse for å sikre at leverandørene leverer god nok programvare/utstyr og det oppfattes som dårlig kommuneøkonomi at alle landets kommuner skal vurdere valgsystemene.

Gjøvik kommune imøteser en sentral sertifisering for elektroniske valgsystemer slik at vi sikrer god kvalitet på de produktene som er tilgjengelig i markedet og håper at dette arbeidet intensiveres og kan være klart allerede ved valget i 2009.

Utforming av stemmesedler

Ved de seneste valgene har vi hatt noen problemer med stemmesedler som ikke er tilpasset valgt opptellingsutstyr. Dette har forårsaket forsinkelser i opptellingsarbeidet ved at vi har måttet telle deler av stemmesedlene flere ganger (elektronisk og manuelt) for å sikre rett resultat.

Gjøvik kommune mener at departementet må fastsette en mal for utforming av stemmesedler for elektroisk opptelling og at leverandører av opptellingsutstyr må forholde seg til dette.

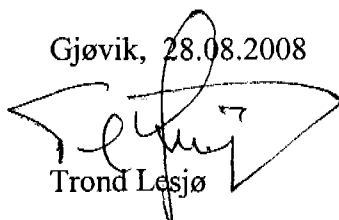
Innføring av elektronisk stemmegivning

Departementet er opptatt av å øke valgdeltakelsen og da særlig blant de yngste velgerne. Valgstyret i Gjøvik kommune gjennomførte ved valget i 2007 forhåndsstemmemottak på Høgskolen i Gjøvik samt på Gjøvik videregående skole. Responsen på HIG var god, men ikke så god som i 2005, mens vi ikke fikk inn en eneste stemmegivning på GVS. Vi har tro på at elektronisk stemmegivning kan øke valgdeltakelsen og håper å kunne være deltaker i forsøksordning med elektronisk valg fra 2011.

Gjøvik kommune er opptatt av at arbeidet med elektronisk stemmegivning intensiveres og at vi kan komme i gang med forsøk ved valget i 2011 da slik stemmegivning med stor sannsynlighet vil øke valgdeltakelsen og favne den yngre generasjon i større grad enn i klarer med dagens valgordninger.

Rådmannen ber formannskapet vurdere merknadene til forslag til endringer i valgloven.

Gjøvik, 28.08.2008

Trond Lesjø